

રેપો રેટમાં ૫૦ બેંકિંગ પોઈન્ટનો ઘટાડો

મુંબઈ, તા. ૧૬
રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાએ આજે ધારણા પ્રમાણે જ રેપો રેટમાં ૫૦ બેંકિંગ પોઈન્ટનો ઘટાડો કર્યો હતો. જ્યારે કેશ રિઝર્વ રેશિયો (સીઆરઆર)ને યથાવત્ ૪.૭૫ ટકા જાળવી રાખવાનો નિર્ણય કર્યો છે. રેપો રેટમાં ઘટાડો કરવામાં આવતાં તમામ પ્રકારની લોન વધુ સસ્તી બનવાના સંકેત દેખાઈ રહ્યા છે. ત્રણ વર્ષના ગાળામાં પ્રથમ વખત આરબીઆઈએ રેટમાં ઘટાડો કર્યો છે. આરબીઆઈની નાણાકીય નીતિ સમીક્ષા ઉપર તમામ લોકોની નજર કેન્દ્રીત હતી. માર્ચ ૨૦૧૦ બાદથી આરબીઆઈએ વ્યાજદરમાં ૧૩ વખત વધારો કર્યો હતો. વધતા કુલાવાને અંકુશમાં લેવા માટે વ્યાજદરમાં વધારો કરવામાં આવ્યો હતો. લાંબાગાળા બાદ ફરી રેપો

રેટમાં ૫૦ બેંકિંગ પોઈન્ટનો ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે. આની સાથે જ રેપો રેટ ઘટીને ૮ ટકા થઈ ગયો છે. આની સાથે જ સીઆરઆરને યથાવત્ ૪.૭૫ ટકા રાખવામાં આવ્યો છે. રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાએ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુસર રેટમાં ઘટાડો કર્યો છે. તાજેતરના સમયમાં વિકાસની ગતિ ધીમી પડી હતી. સાથે સાથે અન્ય ક્ષેત્રોમાં પણ ઉદાસીનતા દેખાઈ રહી હતી. ઉત્પાદનમાં ઘટાડો થયો હતો. ફેક્ટરી ઉત્પાદનને વધારવાના હેતુસર રેપો રેટમાં ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે. ફેબ્રુઆરી મહિનામાં ભારતમાં ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન અપેક્ષા કરતા વધુ ઘટી ગયું હતું. ગયા સપ્તાહમાં જારી કરવામાં આવેલા આંકડામાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે

ફેબ્રુઆરીમાં ઔદ્યોગિક ઉત્પાદન ૪.૧ ટકાના દરે વધ્યું હતું. આરબીઆઈએ આકામક નાણાકીય નીતિ અપનાવવા બાદ હવે નીતિ વ્યવસ્થાને ધબકી પડી છે. તમામ

મોટા અર્થતંત્ર હાલ મુશ્કેલીમાંથી પસાર થઈ રહ્યા છે ત્યારે ભારત સરકારે સાવચેતીના તમામ પગલાં લીધા છે. ગયા વર્ષ બાદથી રેટ યથાવત્ જાળવી રાખવામાં આવ્યા હતા. આરબીઆઈના ગવર્નર સુબ્રાવાલે કહ્યું છે કે લિક્વિડિટીની સ્થિતિ

સામાન્ય બનવા તરફ આગળ વધી રહી છે. બેંકિંગ વ્યવસ્થામાં છેલ્લા કેટલાક

બેંકો યાપણા રેટમાં ઘટાડો કરે તેવી શક્યતા
ઉંચી ખર્ચની લોનનો બોજ યજ્ઞ સમય સુધી ઉપાડવા બાદ બેંક કસ્ટમરો હવે વ્યાજદરમાં ૨૫-૫૦ બેંકિંગ પોઈન્ટનો ઘટાડો થવાની અપેક્ષા રાખી રહ્યા છે. આરબીઆઈના પગલાંની સીધી અસર ટૂંકમાં જ જોવા મળશે. બેંકો યાપણા રેટમાં પણ ઘટાડો કરી શકે છે. જો કે આ પ્રક્રિયા બોન્ડ અને નાની બચત સ્કીમ તરફથી સ્પર્ધાના કારણે તબક્કાવાર રીતે આગળ વધશે. પંજાબ નેશનલ બેંકના વરિષ્ઠ અધિકારીએ કહ્યું છે કે હોમ લોન સસ્તી થશે. તેમની બેંક ગ્રાહકોને અપાતી લોનના રે-જ માટે રેટના માળખાની સમીક્ષા કરશે. પ્રાઈઝ લોન માટે ઉપયોગ કરતા બેંક રેટ ૧૦ ટકાથી ઉપર રહે તેમ માનવામાં આવે છે.

જી પી વી વિકાસ માટે બેંક લાઈન અપેક્ષા ૭.૩ ટકાની છે જે હાલમાં જૂરા થયેલા વર્ષમાં ૬.૮ ટકા છે. કુલાવો ૬.૫ ટકા રહેવાની અપેક્ષા વ્યક્ત કરવામાં આવી છે. મૂડીરોકાણની ગતિ ભારતીય અર્થતંત્રમાં

નબળી પડી છે. વૈશ્વિક નાણાકીય કટોકટી પહેલાં આર્થિક વિકાસ દર ૮.૫ ટકા હતો જે ઘટીને ૭ ટકાની આસપાસ છે. ઈન્ફ્લેશનને અંતજી, મિનરલ અને સ્ટીલ લેબરમાં સખાવ તંત્રી પ્રવર્તી રહી છે. સુબ્રાવાલે એમ પણ કહ્યું હતું કે ઈન્ફ્લેશનને ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રીત કરીને અર્થતંત્રને મજબૂત કરવાના પ્રયાસ કરવામાં આવશે. સુબ્રાવાલે એમ પણ કહ્યું હતું કે સબસીડી બોજને કાબૂમાં લેવા અથવા તો તેને મર્યાદિત કરવા સરકાર જરૂરી પગલાં લે તે જરૂરી છે. સબસીડી બોજના લીધે તાજેતરના નાણાકીય વર્ષમાં નાણાકીય ખાધ જીપીપીના ૫.૮ ટકા સુધી પહોંચી છે. સરકાર ઊંચી વૈશ્વિક તેલ કિંમતોની સાથે સાથે ઘણા પડકારની સ્થિતિનો સામનો કરી રહી છે. આવી

સ્થિતિમાં જરૂરી પગલાં લેવામાં આવે તે જરૂરી છે. હોમ, ઓટો અને કોમર્સિયલ લોન વધુ સસ્તી થશે જેથી લોન સસ્તી થવાની રાહ જોઈ રહેલા લોકોને ફાયદો થશે. વિકાસને નવ ટકાની સપાટી જાળવી રાખવાનો હેતુ આમા રાખવામાં આવ્યો છે. વાર્ષિક ક્રેડિટ પોલીસીની જાહેરાત થતાં સુબ્રાવાલે આ મુજબની વાત કરી હતી. સુબ્રાવાલે પોલીસી રેટમાં વધુ ઘટાડો નજીકના સમયમાં કરવાનો ઉન્કાર કર્યો હતો. માર્ચ ૨૦૧૩ સુધી કુલાવો ૬.૫ ટકા રહેવાની વાત કરવામાં આવી છે. આરબીઆઈ હવે ૧૮મી જૂનના દિવસે નાણાકીય નીતિની મધ્ય ત્રિમાસિક સમીક્ષા જારી કરશે પ્રથમ ત્રિમાસિક સમીક્ષા ૩૧મી જુલાઈના દિવસે જારી કરશે.

આરબીઆઈએ ડિઝલ, કેરોસીન અને એલપીજીની કિંમતમાં વધારો કરવાની કરેલ તરફેણ

મુંબઈ, તા. ૧૭
સામાન્ય લોકો તીવ્ર મોંઘવારીનો સામનો કરી રહ્યા છે ત્યારે આજે આરબીઆઈએ ડિઝલ, કેરોસીન અને એલપીજીની કિંમતમાં વધારો કરવાની જોડાઈ તરફેણ કરી હતી. આરબીઆઈએ કહ્યું હતું કે પેટ્રોકેમિકલ પેદાશોની કિંમતમાં વધારો હવે પુનઃ જરૂરી બની ગયો છે. અનેક પડકાર ઉભા કરી રહેલી નાણાકીય હદથી કોને દુર કરવા માટે પેટ્રોકેમિકલ પેદાશોની કિંમતમાં વધારો જરૂરી બન્યો છે. આરબીઆઈના ગવર્નર ડી. સુબ્રાવાલે કહ્યું હતું કે માર્કેટ ઈકોનોમિક સ્થિતિ માટે અંદરે અંદરે વધારો સુધારો જરૂરી બન્યો છે. પેટ્રોલની કિંમત માર્કેટલેથી છે. પરંતુ એલપીજી, કેરોસીન અને ડિઝલની કિંમતો સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે. જેથી સબસિડી પર જંગી બોજની સ્થિતિ દેખાઈ રહી છે. મધ્યપૂર્વમાં

અંધાધૂંધી અને વૈશ્વિક પ્રવાહી સ્થિતિના કારણે વર્ષ ૨૦૧૨ની શરૂઆત બાદથી વૈશ્વિક કુડની કિંમતમાં વધારો થયો છે.

બેન્ક ટુ ડેની કિંમત જાન્યુઆરીમાં ૧૧.૧ ડોલરની વધીને એપ્રિલના મધ્યમાં બેરલઈઝ ૧૨૦ ડોલરની સપાટીએ પહોંચી હતી. આરબીઆઈએ કહ્યું છે કે ઓઈલ

સબસિડીનો બજેટ અંદાજ વધી રહ્યો છે. ઉંચી સબસિડીના કારણે દેશની નાણાકીય ખાધ પર દબાણ આવી રહ્યું છે. નાણાકીય ખાધ ગયા નાણાકીય વર્ષમાં જીપીપીના ૮.૮ ટકા સુધી પહોંચી જતા વિંતાનું મોજુ ફરી વળ્યું છે. ભારત તેની કુડ ઓઈલ જરૂરીયાત પૈકી ૮૦ ટકા કુડ ઓઈલની આયાત કરે છે. સુબ્રાવાલે કહ્યું હતું કે નાણાકીય વર્ષમાં ક્રોઈ પણ નબળાઈ કુલાવા પર પ્રતિકુળ અસર કરી શકે છે. સરકાર વર્તમાન નાણાકીય વર્ષમાં સબસિડી બિલને જીપીપીના ૭.૮ ટકા સુધી ઘટાડવાની યોજના ધરાવે છે. સરકારે વર્ષ ૨૦૧૨-૧૩ માટે ફ્યુચર સબસિડી માટે ૪૦,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા આપ્યા છે. ડીઝલ બેંકની જાહેરાતથી સામાન્ય લોકોની ચિંતામાં વધારો થયો છે. ધરણ કે આમાં ભાવમાં વધારો કરવાની સ્પષ્ટ પણે વાત કરવામાં આવી છે

સોનાની આયાત વધતાં રીઝર્વ બેંક ભારે ચિંતિત

મુંબઈ, તા. ૧૭
સોનાની આયાતમાં થયેલા વધારા અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરતા આરબીઆઈએ આજે સોના સામે લોન આપનાર એનબીએફસીના એક્સપોઝરમાં ઘટાડો કરવા બેંકોને સુચના આપી હતી. ગોલ્ડ ફાયનાન્સ કંપનીઓને ધીરાણ આપતી બેંકો માટે ધારાધોરણો કઠોર બનાવી દેવામાં આવ્યા છે. આ મામલે સુચનો કરવા એક કારોબારી જુથની રચના કરવામાં આવી છે. કુલ નાણાકીય સંપત્તિ પૈકી ૫૦ ટકાથી વધારે ગોલ્ડ લોન પોર્ટફોલિયો ધરાવનાર નોન બેંકિંગ ફાયનાન્સિયલ કંપની (એનબીએફસી) માટે આંતરિક એક્સપોઝર લિમિટ નક્કી કરવા બેંકોને સુચના આપી હતી. બેંકોએ એક એનબીએફસીમાં રેગ્યુલેટરી એક્સપોઝર મર્યાદામાં ઘટાડો કરવો જોઈ છે. કુલ નાણાકીય સંપત્તિના ૫૦ ટકા અથવા તો વધુની મર્યાદાની સ્થિતિમાં પગલા લેવા બેંકોને કહેવાયાં છે. મર્યાદા ઘટાડીને ૧૦ ટકાના બદલે ૭.૫ ટકા કરવા કહેવામાં આવ્યું છે. સોનાની આયાતમાં થયેલા વધારા અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરતા આરબીઆઈએ એનબીએફસી દ્વારા સુચનો મૂકીને લોનને રોકવા ધારાધોરણ કઠોર બનાવ્યા છે. કારોબારી જુથ સોનાની આયાતની અસરની સમીક્ષા કરશે. ભારતે વર્તમાન નાણાકીય વર્ષમાં પ્રથમ ૧૧ મહિના દરમિયાન ૫૪.૫ ડોલરની કિંમતના સોના અને ચાંદીની આયાત કરી છે. જે પૈકી સોનાની આયાત ૪૦.૫ અબજ ડોલર અને ચાંદીની આયાત ૧.૮ અબજ ડોલર છે.

ધોની દેશભરમાં જીમ ખોલવા માટે ઈચ્છુક

નવી દિલ્હી, તા. ૧૭
ભારતીય ક્રિકેટ ટીમના કેપ્ટન મહેન્દ્રસિંહ ધોની હવે બિઝનેસના મેદાન પર યોગ્યા-છગ્યા લગાવાની તૈયારીમાં છે. ધોનીએ દેશભરમાં જીમ ખોલવાનો નિર્ણય કર્યો છે. દેશમાં ક્રોઈ પણ ખેલાડી દ્વારા પોતાના પ્રકારની આ પ્રથમ વિશેષતા હશે. પ્રથમ ઉદ્યોગ સાહસના ભાગરૂપે આંતરેષ્ટ્રીય ધોનીએ હાથ ધરી છે. ધોનીના આ બિઝનેસ પાટન અને મેનેજર અરુણ પાંડેએ કહ્યું છે કે આ વેચ્યર સ્પોર્ટ્સફીટ વર્લ્ડ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ હેઠળ પાંચ વર્ષમાં દેશમાં ૨૦૦ જીમ ખોલશે. સૂરોના જણાવ્યા મુજબ કેટલાક વિદેશી મૂડીરોકાણકારોએ સ્પોર્ટ્સફીટ વર્લ્ડમાં હિસ્ટોરી મેળવી લીધી છે. કંપની આગામી પાંચ વર્ષમાં ૧૫૦૦-૨૦૦૦ કરોડનું મૂડીરોકાણ કરશે. પાંડેએ આ બંને બાબતો અંગે માહિતી આપી નથી પરંતુ તેમણે કહ્યું છે કે સ્પોર્ટ્સફીટ નામથી ખુબનાર જીમમાં ટૂંક સમયમાં જ કામગીરી શરૂ થશે. આગામી ચારથી આઠ સપ્તાહમાં કામગીરી શરૂ કરી દેવાશે. જે કંપની હેઠળ અથવા ફેન્સાઈસીસ સ્વરૂપે આને ચલાવવામાં આવશે. પાંડેએ કહ્યું છે કે

આના ઉપર કામ ચાલી રહ્યું છે. સ્પોર્ટ્સફીટના ચીફ એક્ઝીક્યુટીવ ઓફિસર પંકજ ગુપ્તાનીએ કહ્યું છે કે જીમમાં પરફોર્મન્સ આધારિત ક્રિકેટ ઉપર મુખ્ય ધ્યાન આપવામાં આવશે. તેમણે કહ્યું હતું કે વિકેટ કીપર અને બેટ્સમેન તરીકે ધોની દરેક ટેસ્ટ મેચમાં એક દિવસમાં ઓછામાં ઓછા ૫૪૦ સ્ટ્રોક લેવાને છે જેથી

જાણકાર સૂરોના જણાવ્યા મુજબ ભારતમાં ક્રિકેટના બજારનું કદ ૪૦૦૦ અબજ રૂપિયાનું છે. આ બજાર વધુ ઝડપથી વધે તેની શક્યતા છે. આ બજારના બે તુતીયાંશ ઉપર ક્રિકેટ અને સ્લીમીંગ સેક્ટરનું અંદુજ છે અને ૨૬૦૦ કરોડનો કારોબાર છે. ગુપ્તાનીએ કહ્યું છે કે સ્પોર્ટ્સફીટ દ્વારા દેશના સૌથી મોટા મહત્વકાંથી ક્રિકેટને પ્રોત્સાહન બનાવવાની યોજના તૈયાર કરી છે પરંતુ આ સિદ્ધિ હાંસલ કરવા માટે દેશના સૌથી સફળ કેપ્ટનને ગોલ્ડન જીમ ક્રિકેટને વન અને અન્ય સુવિધાઓ વિકસીત કરવી પડશે. ઘણી રાષ્ટ્રીય ચેન એવી છે જે ખૂબ જ લોકપ્રિયતા મેળવી ચૂકી છે જેમાં ગોલ્ડન જીમ, લલલલલલલ, ક્રિકેટનેશન અને સ્પોર્ટ ક્રિકેટનેશનો સમાવેશ થાય છે. ધોની જે લોકો મોટેભાગે કારોબારમાં કામ કરી રહ્યાં છે તેમના માટે પણ આ મોટી સફળતા સમાન છે. ધોની હાલ ૨૭ પ્રાન્સમાં કામ કરી રહ્યાં છે જેમાં દિલ્હી, પેપેશી, એસેલ, અરુણકેલેન્ડર, ગર્હગોઈલ, ડાબર, વિજય માલવાના મેગડોબેલ નંબર વન સામે છે. તેમની વાર્ષિક જીલ્લેટની ટી ૮૮ કરોડ રૂપિયા છે. ધોનીને સૌથી મોંઘા ક્રિકેટર તરીકે ગણવામાં આવે છે.

નાનાં બાળકોના મૃત્યુદરમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો : યુનિસેફ

નવી દિલ્હી, તા. ૧૭
દુનિયાભરમાં પાંચ વર્ષ સુધીના બાળકોના મૃત્યુદરમાં ઉલ્લેખનીય ઘટાડો થયો છે. યુનિસેફ અને સેવ દ વિલ્ડનના નવા અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે વર્ષ ૧૯૯૦ની સરખામણીમાં દર વર્ષે હવે ૪૦ લાખ બાળકો વધુ જીવી રહ્યા છે. આં વરસી પોતા ડે વલો પમેન્ટ ઈન્સ્ટીટ્યુટ પોતાના અભ્યાસમાં જણાવ્યું છે કે દુનિયાભરમાં બાળકોના આરોગ્યને

લઈને ચિંતા વધી છે. શોધમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે બાળકોના મૃત્યુદરમાં ઘટાડો થવા માટે અન્ય પરિબળો પણ જવાબદાર છે જેમાં આર્થિક વિકાસ અને સારી વહીવટી નીતિનો સમાવેશ થાય છે. આના કારણે લોકોનું જીવન ધોરણ સુધર્યું છે. યુનિસેફ અને સેવ દ વિલ્ડનના અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આર્થિક વિકાસદર અને સારી વહીવટી નીતિની અસર સૌથી વધારે બાલિક

બાંગ્લાદેશ અને વિયતનામના બાળકો ઉપર થઈ છે. યુનિસેફ અને અન્ય અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે મૃત્યુદર ઘટવા માટે અન્ય અનેક પરિબળો જવાબદાર છે. અહેવાલ મુજબ વર્ષ ૨૦૦૯ના દશકમાં પાંચ કરોડ ૬૦ લાખ બાળકો સ્ટેલ જતા હતા. આ અહેવાલ મુજબ સબસાહાર અને આફ્રિકાના દેશોને સૌથી વધારે આર્થિક મદદ મળી રહી છે જેથી બાળકોના વિકાસમાં તેજી આવી છે. સૌથી સારા પરિણામ કુબોપણના કારણે બાળકો પર થનારી માનસિક અને શારીરિક અસર છે.

શબ્દાવલી - ૪૭૦૩					
૧	૨	૩	૪	૫	૬
૭			૮		
			૯		
	૧૦	૧૧	૧૨		
૧૩		૧૪			
૧૫			૧૬	૧૭	૧૮
૨૦		૨૧	૨૨		
૨૩		૨૪			

આડી ચાવી	ઊભી ચાવી
૧. સાતતાળી, એક રમત (૫)	૧. કાંટી કે નાનો પથરો (૩)
૫. મહેંદી (૨)	૨. કમર, કેડ (૨)
૭. બીક, ડર (૪)	૩. ઓડકાર (૨)
૮. ઘરેલું, અંજારા (૩)	૪. સત્યાનાશ (૨)
૯. લાવણ્યમય (૪)	૫. નાનમ (૪)
૧૧. આઈ, હું, પોતે (૧)	૬. અણસમજુ (૪)
૧૨. 'જાતન' શબ્દ આડો અવળો (૩)	૭. જોશ, જુસ્સો, જોશ (૩)
૧૩. દિદાર, એકવારના દર્શન (૩)	૮. એક મિદાઈ (૫)
૧૫. હરણ, મસાને લગતો એક રોગ (૪)	૯. જાળકુંતે (૪)
૧૭. પુરુ, હાઈ સફલ (૩)	૧૦. કંઈજ, ક્રોઈ વાતની (૨)
૨૦. એક ઘાસ, આડમીલી (૨)	૧૧. ઋષિ પાંચમ, મૃત વ્યક્તિની પાંચમ કરે તે (૨)
૨૧. જજરીત (૫)	૧૨. હાથનું એક ઘરેલું (૩)
૨૨. વિમાનની દોડપટ્ટી (૩)	૧૩. પ્રાપ્ત થવા, મળવા (૩)
૨૪. રાંધેલું અનાજ (૪)	૧૪. પ્રિયતમ, સાથી (૩)

શબ્દાવલી ૪૭૦૨ના જવાબ

આડી ચાવી :-	(૧) આપવાટ (૫) ધુધરા (૬) ઘાલમેલ (૭) તટ (૮) નટખટ (૧૦) બાપા (૧૨) જવાનિકા (૧૫) હેલન (૧૮) ટટકટ (૨૦) વહેવાર (૨૧) તકાજો (૨૨) પનાવતું
ઊભી ચાવી :-	(૧) આયાત (૨) પલટવું (૩) ઘાત (૪) તલ (૫) ધુમટ (૬) નપાવટ (૮) ટચ (૧૦) બાજ (૧૧) કહેવન (૧૩) નિકટ (૧૪) કાટ (૧૬) લેહકા (૧૭) નવાજો (૧૮) કડવું

Hello ફેન્સ! (પાના નં. ૪ નું શાહુ)

એ એકદમ સફાઈદાર અંગ્રેજીમાં બોલતો હતો અને એનાં ઉચ્ચ અમેરીકન ઉચ્ચારો વાળી અંગ્રેજી સામે મારાં યુજરતાની જવાબો અસહ્ય લાગશે એવું સમજાવું મારી સ્મિતની ભાષાથી સંકેતો દીધાં તેઓ રહ્યાં... એનાં ગાભા જેવાં કપડાં ગગનચુંબી ભાવથી મને એમનાં નકાનું માજિન સમજાઈ ગયું!

એક લોકો આવાં પ્રાન્સમાં સેલ્સમેનની છૂટકારો મેળવવાં એકાદી વસ્તુ ટૂંકીમાં નાંખી દેતાં હતાં. જેમની ટૂંકી ભરાયેલી હતી તેઓ ગવું અવગણવાં અને ખાલી હતી તેઓ શરમાતાં હતાં. મોંઘે કાંમલેભને કારણે જરૂરી કરતાં બીનજરૂરી વસ્તુઓ જ ટૂંકીમાં ભરાતી જોવાં મળતી હતી... એક સાથે એક કીની સ્ક્રીમથી ટૂંકી પેન્ટ, તેલ, ક્રિમ, સાબુ, સોયાસ્ટીક, ચોળેવાલી કપડાં, પ્લાસ્ટીકનાં ડબડાં, બિસ્કીટ, ચાંકલેટસ જેવી અનેક વસ્તુઓને ટૂંકીમાં સ્થાન મળી ગયું હતું...

મોલમાં ફરતાં ફરતાં એક પરિવારનાં ભાઈશ્રીએ પેન્ટ, શર્ટ અને બોક્સ પેકીંગ સરસ હતું એટલે ટાય પણ લીધી પેલાં સવારે ચાલવાં માટેનાં મોઢામાંનાં બૂટ લીધાં એટલે કદાચ ચાલવાની ઈચ્છા થાય. છોકરાઓએ ટી.વી.ની લલચામણી બધી જાહેરાતો યાદ રાખીને એ પ્રમાણે ટૂંકી ભરી અને કચરાટી જેવી ખાવાની વસ્તુ પર પણ એમની નજર બગાડી... પલિને તે ડુંગળી - બટાકાથી ખાંડ, લિપસ્ટીક અને અંદરના - બહારનાં કપડાં, સસ્તા હતાં એટલે અગણિત બધાથી ટૂંકી ખચાખચ ભર્યાં બાદ એક ખૂણમાં ખાલી જગ્યા દેખાતાં એનાં ફેરનાં સગાનાં કોઈ ગર્ભવતી મહિલાના ચનારાં બાળક માટેનું જાળવણી લઈને જગ્યા ભરી દીધી!!

મોલમાંથી ખૂણેલા, ખાલી ખીસ્સા અને ભરાયેલી પ્લાસ્ટીકની થેલીલાંખાં પરિવાર રસ્તા પર ઠગવાઈ રહ્યાં હતાં. રહી સહી કસર પેલો બહાર ગેમ્સ સૂકી છે એના પર છોકરાઓ જોઈ ચઢીને રમતાં હતાં અને કારણ વગર પેલા વેડકં તે હતાં. ખરીદીથી ઘરમાં ઊભી થરનારી અડતણ કોકને પેસાની અને કોકને નકામી વસ્તુની ચિંતા કોરી ખોતી હતી... આવતાં અઠવાડિયાંએ પાછાં આવાં જ અનેક પરિવારોનો ગોડો આ મોલમાં કરવામાં ઘુસશે, ઢુંટાશે, ખચાશે ને બહાર અચળું!

પહેલાં એક સનકી બાબા હતાં. (નિર્મલબાબા જેવાંસ્તો!) એમનાં આશીર્વાદથી બધાંનું દુઃખ દૂર દૂર થતું હતા. બાબાના ચમત્કારની અનેક કથાઓ પ્રચલિત હતી. તકલીફોવાળા લોકોની ખોટ ના હોવાથી બાબાના ત્યાંય સતત ભીડ રહેતી. બાબાના આશીર્વાદ આપવાની સ્ટાઈલ નિરાળી હતી. તેઓ ભક્તોના શરીર પર દાડી જતાં, ગાળો આપતાં, મારતાં, બાબા જો મૂડમાં હોય તો ભક્તોને લાતો મારતાં. કચકચારીને પરેલી લાતથી ભક્તોનાં દુઃખ દૂર મઠી જતાં. બાબાની લાતોથી ભક્તોને આધ્યાત્મિક ગલગલીયા થતાં. બાબાની લાતો ખાવા લોકો લાઈન લગાવતાં!! કચારકે તો બાબાએ લાતો મારીને કંટાળાં, થાકનાં અને શાંત બેસી રહેતાં. મારા ખાવાથી દેવાયેલાં ભક્તો એમનાં પગ પકડીને બેસી રહેતાં અને લાત ખાધા વગર તમારાં પગ છોડીશું નહીં એવું કહેતાં... હસી!!

મોલમાં પોતાની જાતને છેતરી, ઢુંટાવા માટે માણસો ભેગા થાય છે. બાબા તો ઠાકતાં કંટાળાં, મોલ થાકતાં નથી અને કંટાળાંય નથી. એટલો જ ફરક છે!! અને હા, પલિને કંચ કાઉન્ટર પર તે એટલાં રૂપિયામાં તો આખા મહિનાનું એ.સી.નું ઘરનું બિલ ચૂકવી શકે એટલાં રૂપિયાં ઢુંટાવી ચૂક્યા હોય છે!!

નવાં હલોવર (પાના નં. ૪ નું શાહુ)

એક નહીં અનેક વાતો એવી હોય છે જે જીવનસાથી સાથે શેયર કરી શકાય. પણ મારું તો દુઃખ પણ પૂરું કોઈની સાથે વહેંચી શકતી નથી. મારી સમ્મી એ પણ મને કહી દીધું કે 'શું કામ પતિથી નારાજ રહીને તું તારા જીવનને ગ્રહણ લગાવવા બેઠી છે. ભગવાને તમે ખૂબ જ તો આપ્યું છે. આવડું મોટું દર... નોંકર ચાકર... બે નાનાં નાનાં બાળકો, બેંક મેનેજર પતિ. એક સુહાગણ સ્ત્રીને એથી વધુ શું જોઈએ?' પણ સમ્મીને એ ક્યારેક ખબર કે આ સાધન સગવડોને કરવાની શું? જ્યાં સુખનું ઝરણું સુકાઈ ગયું હોય ત્યાં... મારી પાસે તો અતિનાની એવી કોઈ યાદો પણ નથી કે જેને યાદ કરીને સમય પસાર કરું. દુનિયાની સામે દેખાડાનું આ જીવન જીવતાં હું થાકી ગઈ છું. લોકોની સામે તો એમની છાપ એક સદ્ગુહરથી છે. લોકો તેમની વ્યવહાર કુશળતાના વખાણ કરતાં થાંકતા નથી. પણ તેમને શું ખબર કે આટલો હોંશિયાર વ્યક્તિ તેની પત્નીની કેટલી ઉપેક્ષા કરે છે. કોણ જાણે મારા જેવી કેટલી સ્ત્રીઓ પોતાનું વિવાહિક જીવન આમ જ સંકોચ અને શરમમાં વિતાવતી હશે. જેને પતિ કહેવાય એવો આ વ્યક્તિ આજ સુધી મારા પાલવને છેડે બંધાયેલો તો છે પણ પત્ની તરીકેનું સન્માન તેને આપી શક્યો નથી. ઘર હોય કે બહાર મારી દરેક વાત ને એ રીતે કાપે છે જાણે કે હું તો કંઈ હોઈ જ નહીં.' સાચું કહ્યું તો મારા પતિ તો મને એવો સાથ મળ્યો છે કે તેમાં મારું ટેલેન્ટ તો અંધકારમાં ખોવાઈ ગયું છે. આજે હું મારું પોતાનું નામ ખોઈ બેઠી છું. એમ કહેતાં હેમાલી રડવા લાગી. હેમાલીની વાતોથી સૌ સભ્ય થઈ ગઈ. તે સૌ તેને છાની રાખવાની કોશિષ કરવા લાગી. વાતાવરણ ગંભીર થઈ ગયું. ત્યાં થેતા ઉડીને તેના ખાંબે ધબંબો મારતાં બોલી. 'અરે! ડરપોક, ક્રોના માટે તું આંસુ વહાવી રહી છે. એના માટે જેનું દિલ તારા માટે ક્યારેય ધડકતું જ નથી. જો ક્યારેય તને પોતાની માની જ નથી. એવા ધૂર વ્યક્તિ માટે? જોઈદીમાં એમ બળ્યા કરવા કરતાં મારી જેમ મસત રહેતાં શીખ. તારું મન ક્રોઈ રચનાત્મક કામ કે સેવામાં લગાવ. આ દુનિયામાં કરવા જેવું ઘણું છે. પણ તારું જીવન મારા કરતાં તો ઘણું સાડું છે. હું કેવું જીવન જીવી રહી છું એનું તેને શું કહું. મારી બાબાને કેટેટરું કહું. લે હવે શાંત થા. ને આ ચાંકલેટ ખાઈને બાળક જેવી કરી બની જા. તેણે પોતાની બંગમાથી ચાંકલેટ કાઢીને આપનાં કહ્યું.'

થોડીવાર માટે એ સૌની વચ્ચે મોન પ્રસરી ગયું. ક્રોઈ એક બીજા સાથે કંઈ ન બોલ્યું, પરંતુ થેતાના એક વાક્યે સૌના દિલમાં ખળભળાટ મચાવી દીધો હતો. તેમ